

Expert-opinie

Het inzagerecht ex art. 15 AVG en het beroep op
gerechtvaardigde belangen, met name de
bescherming van bedrijfsgeheimen en
platformbeveiligingssystemen

Expert-opinie

Het inzagerecht ex art. 15 AVG en het beroep op gerechtvaardigde belangen, met name de bescherming van bedrijfsgeheimen en platformbeveiligingssystemen

Auteurs: Dr. Kristina Irion, Dr. Paddy Leerssen, en Ljubiša Metikoš

Citaat: K. Irion, P. Leerssen & L. Metikoš (2025). Het inzagerecht ex art. 15 AVG en het beroep op gerechtvaardigde belangen, met name de bescherming van bedrijfsgeheimen en platformbeveiligingssystemen. Amsterdam: Instituut voor Informatierecht, 28 november 2025.

Deze expert-opinie leveren wij *pro bono* en zonder enig persoonlijk belang te hebben in de uitkomst van de zaak. De meningen in dit werk zijn die van de auteurs. Het onderzoek is uitgevoerd in overeenkomst met de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (2018).

Amsterdam, 28 november 2025

Universiteit van Amsterdam
Instituut voor Informatierecht
P.O. Box 15514
1001 NA Amsterdam
Website: <https://www.ivir.nl/>

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	3
2. HET INZAGERECHT EN HET RECHT OP EEN UITLEG EX ART. 15 AVG.....	4
2.1. Inzagerecht onder art. 15 lid 1 en 3 AVG.....	4
2.2. Het recht op een uitleg onder art. 15 lid 1 sub h AVG	6
2.3. De doelstellingen van het inzagerecht	7
2.4. Het afwegen van belangen van derden onder art. 15 AVG	7
2.5. Tussenconclusie	8
3. DE BESCHERMING VAN BEDRIJFSGEHEIMEN	9
3.1. Wettelijke definitie bedrijfsgeheim.....	9
3.2. Onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken van bedrijfsgeheimen	10
3.3. Jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie	11
3.4. Overzicht over de academische literatuur m.b.t. bedrijfsgeheimen.....	12
3.5. Het is onwaarschijnlijk dat een Guano uitdraai als bedrijfsgeheim kwalificeert.....	14
3.6. Tussenconclusie	20
4. MISBRUIK DOOR KWAADWILLENDEN	21
4.1 Guano dient slechts (zeer) beperkt tot handhaving van het strafrecht.....	21
4.2 Guano gegevens bieden voor kwaadwillenden geen direct inzicht in moderatielogica, slechts in diens resultaten	22
4.3 Het is onwaarschijnlijk dat de gegevens van dhr. Mekić bruikbaar zijn voor het reconstrueren van moderatielogica	22
4.4 De precedentwerking voor toekomstige inzageverzoeken in Guano levert ook beperkte risico's op voor de omzeiling van moderatiesystemen	23
4.5 Tussenconclusie	24
5. CONCLUSIE	25

1. Inleiding

Wij, onderzoekers verbonden aan het Instituut voor Informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam, delen in dit stuk onze juridische expertise met betrekking tot het geschil tussen Twitter International Unlimited Company, of 'TIUC', (appellant) en dhr. Danny Mekić (geïntimeerde). Als specialisten in het informatierecht, delen wij inzichten uit ons onderzoek naar gegevensbescherming, bedrijfsgeheimen en platformregulering. In het bijzonder bespreken we de rechten van dhr. Mekić onder art. 15 van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)¹ en de vraag of de door TIUC afgeschermd informatie te kwalificeren is als een bedrijfsgeheim ex art. 1 Wet bescherming bedrijfsgeheimen (Wbb). Daarnaast bespreken we ook de belangenafweging tussen het inzagerecht ex art. 15 AVG enerzijds en de bescherming van bedrijfsgeheimen en platformbeveiligingssystemen anderzijds.

Deze bijdrage leveren wij *pro bono* en zonder enig persoonlijk belang te hebben in de uitkomst van de zaak. Onze beweegreden voor het schrijven van deze opinie, is dat wij deze zaak van groot belang achten voor de rechtsontwikkeling van het inzagerecht, het recht op een uitleg en meer in het algemeen voor de verhouding tussen platformtransparantieregels en diens beperkingsgronden. Vanwege de toenemende maatschappelijke invloed van grote platforms, heeft de EU-wetgever in de afgelopen jaren grondige hervormingen ingevoerd om de transparantie en toerekenbaarheid in de digitale omgeving te vergroten. Over de toepassing van deze regels bestaat nog onduidelijkheid, en door platforms worden ze vaak te beperkt uitgelegd.²

Wij zijn van mening dat deze tendens schadelijk kan zijn voor de effectieve bescherming van de grondrechten van betrokkenen. Unieburgers hebben een recht op een effectief rechtsmiddel onder art. 47 van het Handvest van Fundamentele Rechten van de Europese Unie, alsook art. 13 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Het inzagerecht en het recht op een uitleg onder art. 15 AVG ondersteunen deze grondrechten. Ze bieden betrokkenen een onmisbaar controlemiddel waarmee zij kunnen inzien of en hoe hun persoonsgegevens wetsconform verwerkt worden. Zonder het inzagerecht komen Unieburgers niet te weten of hun rechten worden geschonden door verwerkingsverantwoordelijken. Het inzagerecht moet daarom ook, volgens overweging 63 AVG, eenvoudig uit te oefenen zijn. Dit bevordert de mate waarin betrokkenen hun rechten kunnen waarborgen.

Mede gelet op het grondrechtelijke en maatschappelijke belang van art. 15 AVG, voelen wij ons geroepen om de juridische vraagstukken van deze zaak te verhelderen. Met deze opinie

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (PbEU 2016, L 119/1).

² Zie bijvoorbeeld: Cristiano Lima-Strong, 'FTC rejects Facebook's justification for cutting off researchers as 'inaccurate'', Washington Post, 5 augustus 2020 <<https://www.washingtonpost.com/technology/2021/08/05/facebook-nyu-ftc-dispute/>>; Ljubiša Metikoš, 'Leg het me nog één keer uit: het recht op een uitleg na Uber en Ola' (annotatie bij Hof Amsterdam 4 april); Ljubiša Metikoš en Jef Ausloos, 'The Right to an Explanation in Practice: Insights from Case Law for the GDPR and the AI Act' Law, Innovation and Technology afl. 1.

hopen wij bij te dragen aan een onafhankelijke interpretatie van dit artikel, die de intentie van de Uniewetgever weerspiegelt en zodoende een juist evenwicht treft tussen de betrokken belangen.

Allereerst schetsen we in dit stuk de contouren van het inzagerecht en het recht op een uitleg ex art. 15 AVG. Wij beschrijven welke gegevens hieronder verstrekt moeten worden aan dhr. Mekić door TIUC uit het Guano systeem. Vervolgens bespreken wij of deze informatie als bedrijfsgeheim is aan te merken. We bespreken ook de vraag of de belangen van TIUC, m.b.t. de bescherming van haar bedrijfsgeheimen en platformbeveiligingssystemen, onevenredig geschonden kunnen worden door het verstrekken van inzage in het Guano systeem.

2. Het inzagerecht en het recht op een uitleg ex art. 15 AVG

Unieburgers genieten verschillende transparantierechten onder de AVG. Wij zijn van mening dat deze transparantierechten dhr. Mekić ook inzage bieden in zijn Guanogegevens. We zullen in deze sectie twee rechten uitlichten: het inzagerecht en het recht op een uitleg. Dit hoofdstuk biedt een uiteenzetting van de reikwijdte en de doelstellingen van deze rechten. Daarnaast bespreken we ook de mate waarin het inzagerecht en het recht op een uitleg beperkt kunnen worden.

2.1. Inzagerecht onder art. 15 lid 1 en 3 AVG

Unieburgers hebben onder art. 8 lid 2 van het Handvest van Fundamentele Rechten van de Europese Unie een fundamenteel recht op inzage in hun persoonsgegevens. Dit recht is verder uitgewerkt in art. 15 lid 1 AVG. Dit wetsartikel geeft specifieke betrokkenen het recht op inzage in hun persoonsgegevens en de wijze waarop deze verwerkt worden. Het doel hiervan, volgens overweging 63 AVG, is dat de betrokkene *‘zich van de verwerking op de hoogte kan stellen en de rechtmatigheid daarvan kan controleren’*. Dit inzagerecht omvat volgens art. 15 lid 3 AVG ook een recht om een kopie te ontvangen van de persoonsgegevens die in handen zijn van de verwerkingsverantwoordelijke.

In de zaak van *Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF GmbH*, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) de term ‘kopie’ breed geïnterpreteerd. Hieronder valt *‘een kopie van uittreksels uit documenten of zelfs volledige documenten of databankuittreksels die onder meer die gegevens bevatten’*.³ Deze kopie moet de persoonsgegevens *‘volledig en getrouw reproduceren’*, zodat de betrokkene zijn of haar rechten onder de AVG kan uitoefenen.⁴ Daarbij moet de betrokkene de juistheid van zijn persoonsgegevens moeten kunnen controleren alsook de rechtmatigheid van de verwerking daarvan.⁵ De omliggende verwerkingscontext van deze persoonsgegevens binnen een

³ *Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF GmbH*, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:369, 4 mei 2023 r.o. 45.

⁴ Ibid, r.o. 39.

⁵ Ibid, ro. 34.

bepaald document kan daarbij een onontbeerlijk element zijn om de betrokkene begrijpelijk en transparante inzage te verschaffen in hun persoonsgegevens.

Het is van belang om te benoemen dat het begrip persoonsgegevens niet enkel gegevens omvat die door de betrokkene zelf zijn aangedragen. De richtsnoeren van het EDPB benoemen een breed scala aan gegevens die onder het inzagerecht behoren te vallen. Het benoemt hierbij o.a. *‘waargenomen gegevens’*. Denk hierbij aan *‘activiteitenlogboeken zoals toegangslogboeken, geschiedenis van websitegebruik, zoekactiviteiten, locatiegegevens, klikactiviteit, unieke aspecten van het gedrag van een persoon’*. Verder benoemt het ook *‘gegevens die zijn afgeleid van andere gegevens en niet rechtstreeks door de betrokkene zijn verstrekt’*. Deze laatste categorie omvat nadrukkelijk ook *‘resultaten op basis van algoritmen’*.⁶

In o.a. het arrest *‘Copies du dossier médical’* heeft het HvJEU bevestigd dat persoonsgegevens niet enkel informatie omvat die de betrokkene zelf heeft aangedragen. Het omvat ook bijvoorbeeld *‘diagnosen, onderzoeksresultaten, beoordelingen door behandelende artsen’*.⁷ In het latere arrest *‘EDPS v SRB’*⁸ heeft het HvJEU nogmaals herhaald dat de Uniewetgever een ruime betekenis wilde geven aan het begrip persoonsgegevens. Het strekt zich *‘tot elk soort informatie, zowel objectieve als subjectieve informatie, in de vorm van meningen of beoordelingen, op voorwaarde dat deze informatie de betrokkene „betreft”’*.⁹

In het geval van dhr. Mekić, omvat zijn inzagerecht een breed scala aan persoonsgegevens die opgeslagen zitten in o.a. het Guano systeem. Dit omvat allereerst de door hemzelf aangedragen persoonsgegevens, zoals zijn posts. Maar ook de beoordelingen die zijn gemaakt over de gedragingen van zijn account, alsook over de inhoud van zijn posts, vallen hieronder. Dit zijn immers beoordelingen die dhr. Mekić als betrokkene betreffen.

Deze gegevens moeten in principe in hun geheel verstrekt worden aan dhr. Mekić. Er moet namelijk voldoende context gegeven worden zodat het begrijpelijk is *hoe* zijn persoonsgegevens verwerkt worden. Zijn inzagerecht omvat daarom óók de loggegevens van het Guano systeem. In het *Pankki* arrest heeft het HvJEU uitdrukkelijk geoordeeld dat logbestanden onder het inzagerecht vallen. Informatie zoals de datum van een bepaalde verwerking, die in het eerdere uittreksel van het Guano waren zwartgelakt, kunnen dus niet zonder meer worden uitgesloten van het inzagerecht.¹⁰

⁶ EDPB, ‘Richtssnoeren 01/2022 over de rechten van betrokkenen — Recht van inzage’, 28 maart 2023, overweging 97, p. 39 <https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-04/edpb_guidelines_202201_data_subject_rights_access_v2_nl.pdf>.

⁷ *Copies du dossier médical*, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:811, 26 oktober 2023, r.o. 79 en de aldaar aangehaalde rechtspraak.

⁸ *EDPS v SRB*, HvJEU, ECLI:EU:C:2025:645, 4 september 2025, r.o. 54.

⁹ Ibidem.

¹⁰ *Pankki*, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:501, C-579/21, 22 juni 2023 r.o. 83.

Het HvJEU benadrukt in *Pankki* wel dat er een afweging moet plaatsvinden tussen het inzagerecht en de rechten en vrijheden van anderen, in dit geval met betrekking tot de identiteit van de werknemers van de verwerkingsverantwoordelijke.¹¹ Hoe deze afweging dient plaats te vinden zal later in dit stuk worden besproken.

2.2. Het recht op een uitleg onder art. 15 lid 1 sub h AVG

Dhr. Mekić heeft, gelet op het voorgaande, recht op een onbeperkte inzage in, en een kopie van, zijn persoonsgegevens zoals deze zijn vastgelegd in het Guano systeem. Verder heeft hij naast deze rechten ook onder art. 15 lid 1 sub h AVG het recht op betekenisvolle informatie over geautomatiseerde besluitvorming. In de academische literatuur wordt hier ook wel naar verwezen als *‘het recht op een uitleg’*.¹²

In de zaak van *Dun & Bradstreet* bevestigde het HvJEU dat art. 15 AVG de *‘betrokkene een daadwerkelijk recht biedt op uitleg over de werking van het mechanisme dat ten grondslag ligt aan de geautomatiseerde besluitvorming over hem, en over het resultaat van dat besluit’*.¹³ De verschaft uitleg moet daarnaast de rechten onder art. 22 lid 3 AVG voor volledig geautomatiseerde besluitvorming effectief faciliteren. Hieronder vallen het recht van de betrokkene om *‘zijn standpunt over dat besluit kenbaar te maken en het recht om dat besluit aan te vechten’*.¹⁴

Op grond hiervan heeft een betrokkene recht op informatie over hoe een *specifiek* besluit tot stand is gekomen. Dat wil zeggen dat het niet kan volstaan dat een verwerkingsverantwoordelijke algemene informatie verschaft over het algoritme dat ten grondslag ligt aan het geautomatiseerde systeem, zonder concreet te beschrijven hoe het specifieke eindbesluit tot stand is gekomen.¹⁵ Deze uitleg moet voor niet-deskundigen begrijpelijk zijn. Technische informatie, zoals de wiskundige formules van het algoritme als zodanig, vallen, gelet op de jurisprudentie van het HvJEU, niet onder de reikwijdte van art. 15 AVG.¹⁶

Het recht op een uitleg moet dus zo worden begrepen, gelet op de jurisprudentie van het HvJEU, dat de verwerkingsverantwoordelijke niet kan volstaan met breed geformuleerde verklaringen die de aanvechtbaarheid van een geautomatiseerd besluit niet mogelijk maken. Daarbij voldoet een algemene beschrijving van enkele acties niet. Wanneer TIUC slechts stelt dat een account, ergens, ooit, om een reden, de regels heeft geschonden, laat dat geen ruimte voor enige discussie of tegenwoord. Dit gaat in tegen de vereisten van specificiteit en aanvechtbaarheid, waaraan een uitleg moet voldoen volgens het HvJEU.

¹¹ Ibid, r.o. 80.

¹² In het Engels staat dit recht beter bekend als *‘the right to an explanation’*. Zie: Ljubiša Metikoš en Jef Ausloos, ‘The Right to an Explanation in Practice: Insights from Case Law for the GDPR and the AI Act’ Law, Innovation and Technology afl. 1.

¹³ *Dun & Bradstreet*, HvJEU, ECLI:EU:C:2025:117, C-203/22, 27 februari 2025, r.o. 57. Zie ook: Ljubiša Metikoš, *Dun & Bradstreet en het recht op een uitleg; kunnen papieren tijgers bijten?* (Annotatie bij het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie op 27 februari 2025) P&I afl. 2, april 2025, p. 82-85; *ibid*.

¹⁴ *Dun & Bradstreet*, HvJEU, ECLI:EU:C:2025:117, C-203/22, 27 februari 2025 r.o. 55 en 56.

¹⁵ Ibid, r.o. 57.

¹⁶ Ibid, r.o. 59.

2.3. De doelstellingen van het inzagerecht

De doeleinden die in overweging 63 AVG m.b.t. het inzagerecht genoemd worden, zijn zeer breed geformuleerd. Naast het controleren van de rechtmatigheid van de verwerking door de betrokkene, noemt overweging 63 o.a. dat de betrokkene zich '*van de verwerking op de hoogte kan stellen*'.

In de zaak *FT tegen DW* heeft het HvJEU geoordeeld dat een betrokkene zijn inzageverzoek niet hoeft te motiveren.¹⁷ Daaruit voortvloeiende heeft het HvJEU ook geoordeeld dat een inzageverzoek alsnog rechtsgeldig is als de betrokkene deze doet met een ander doel dan de doeleinden die vastgelegd staan in overweging 63 AVG.¹⁸ Derhalve is het eigenlijke doel van dhr. Mekić dus irrelevant voor het beoordelen van de reikwijdte van het inzagerecht.

Verder benoemt het HvJEU ook de doelstelling van aanvechtbaarheid m.b.t. het recht op een uitleg, in het *Dun & Bradstreet* arrest. Geautomatiseerde besluiten moeten aanvechtbaar zijn voor betrokkenen. Mede daarom hebben zij een recht op een uitleg over de onderliggende logica van een dergelijk systeem. Belangrijk is om te benoemen dat het hier gaat om een *kwaliteitsvereiste* en niet een *randvoorwaarde* voor de uitoefening van art. 15 lid 1 sub h AVG.¹⁹

2.4. Het afwegen van belangen van derden onder art. 15 AVG

Het inzagerecht en het recht op een uitleg kunnen in een select aantal gevallen worden beperkt. Deze beperkingsgronden omvatten o.a. de rechten en vrijheden van anderen, zoals geformuleerd in art. 23 lid 1 sub i AVG en art. 41 lid 1 sub i UAVG. Hierbij moet de beperking *noodzakelijk* en *evenredig* zijn om de betrokken belangen te behartigen, volgens art. 23 lid 1 sub d AVG en art. 41 lid 1 sub d UAVG. Verder biedt art. 15 lid 4 AVG een vergelijkbare beperkingsgrond om het recht op een kopie van diens persoonsgegevens te verkrijgen. Het is wel belangrijk om te benoemen dat deze grondslag niet geldt voor het recht op een uitleg onder art. 15 lid 1 sub h, aldus het Gerechtshof Amsterdam in een zaak betreffende het platformbedrijf *Uber*.²⁰

De afweging tussen de uitoefening van de rechten onder art. 15 AVG en de rechten en vrijheden van anderen onder art. 23 lid 1 sub i AVG, kan niet vooraf afgedaan worden door nationale of Uniewetgeving. De belangenafweging moet telkens de concrete omstandigheden van het geval in ogenschouw nemen.²¹

Indien er zorgen zijn dat een inzageverzoek of de verstrekking van een uitleg een schending zal opleveren van de rechten en vrijheden van anderen, kan de verwerkingsverantwoordelijke de

¹⁷ *FT en DW*, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:811, C-307/22, 26 oktober 2023, r.o. 38.

¹⁸ *Ibid*, r.o. 52.

¹⁹ Het HvJEU vult de term '*nuttige informatie*' voor het recht op een uitleg in aan de hand van de voorgenoemde doelstelling. Het HvJEU stelt hierbij dat deze term wordt '*geacht te verwijzen naar de goede begrijpelijkheid van die informatie, maar ook naar een zekere mate van kwaliteit ervan*'. Dit laat zien dat het hier gaat om *kwaliteitsvereisten* en niet om *toepassingsvoorwaarden*. Zie *Dun & Bradstreet*, HvJEU, ECLI:EU:C:2025:117, C-203/22, 27 februari 2025, r.o. 41.

²⁰ Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:796, ECLI:NL:GHAMS:2023:793, 4 april 2024, respectievelijk r.o. 3.39 en 3.27. Zie ook: Ljubiša Metikoš, 'Leg het me nog één keer uit: het recht op een uitleg na Uber en Ola' (annotatie bij Hof Amsterdam 4 april). P&I 2023, afl. 3, p. 114-116.

²¹ *Dun & Bradstreet*, HvJEU, ECLI:EU:C:2025:117, C-203/22, 27 februari 2025, r.o. 75; SCHUFA, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:957, C-634/21, r.o. 70 en de aldaar aangehaalde rechtspraak.

desbetreffende informatie deponeren bij de rechter of toezichthoudende autoriteit.¹⁶ Deze kan dan vervolgens de desbetreffende belangenafweging uitvoeren.

In binnen- en buitenlandse jurisprudentie zijn zorgen geuit door verwerkingsverantwoordelijken over het gevaar dat inzage zou onthullen hoe bepaalde geautomatiseerde systemen functioneren.²² TIUC benoemt specifiek de zorgen dat een informatieverstrekking schadelijk kan zijn voor haar bedrijfsgeheimen en platformbeveiligingssystemen.

Voordat we in de volgende secties deze twee zorgen bespreken is het van belang om te benoemen dat de rechten en vrijheden van anderen niet volledig en categorisch het uitoefenen van art. 15 AVG mogen beperken.²³ Mede daarom is het belangrijk om te benadrukken dat er ook een onderscheid moet plaatsvinden tussen de aard van de verschillende doeleinden van contentmoderatie van het platform X. Het naleven van wettelijke verplichtingen omtrent fraudeopsporing is bijvoorbeeld een wezenlijk ander belang dan het weghalen van aanstootgevende of politieke opmerkingen die adverteerders onwelgevallig zijn.

Daarnaast rust er ook op de verwerkingsverantwoordelijke een verplichting ex art. 25 lid 1 AVG om haar systemen zo te ontwerpen dat de gegevensverwerking doeltreffend de voorschriften van de AVG naleeft en de rechten van betrokkenen effectief uitgeoefend kunnen worden.²⁴ TIUC heeft daarom juist de verplichting om haar contentmoderatiesystemen dermate in te stellen en te ontwikkelen, dat het onthullen van enkele parameters niet zal leiden tot grootschalige schendingen van haar belangen.

Het niet toepassen van art. 25 AVG zou leiden tot een perverse prikkel voor verwerkingsverantwoordelijken om juist *expres* gemakkelijk te misbruiken contentmoderatiesystemen in te zetten. Die situatie kan ontstaan wanneer er na een belangenafweging geen noemenswaardige verplichting overblijft om informatie te verstrekken. Middels ontwerp van deze systemen kan informatie dus ontoegankelijk gemaakt worden voor de betrokkene en kunnen verwerkersverantwoordelijken kritische blikken afwenden.²⁵

2.5. Tussenconclusie

In het kort heeft dhr. Mekić op grond van art. 15 AVG zowel het recht op inzage, alsook het recht op het ontvangen van een kopie over zijn persoonsgegevens in het Guano systeem. Daarbij moet voldoende context geboden worden zodat dhr. Mekić voldoende inzicht heeft in hoe zijn persoonsgegevens verwerkt worden. Daarnaast heeft dhr. Mekić ook een recht op een uitleg over hoe geautomatiseerde besluiten zijn genomen over zijn posts onder art. 15 lid 1 sub h AVG.

²² Ljubiša Metikoš en Jef Ausloos, 'The Right to an Explanation in Practice: Insights from Case Law for the GDPR and the AI Act' 2025, Law, Innovation and Technology afl. 1.

²³ Zie: Overweging 63 AVG; Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:796 en ECLI:NL:GHAMS:2023:793, 4 april 2024, respectievelijk r.o. 3.39 en 3.27. Zie ook: Ljubiša Metikoš, 'Leg het me nog één keer uit: het recht op een uitleg na Uber en Ola' (annotatie bij Hof Amsterdam 4 april 2023) P&I, afl. 3, p. 114-116

²⁴ Marco Almada, 'Human Intervention in Automated Decision-Making: Toward the Construction of Contestable Systems', Proceedings of the Seventeenth International Conference on Artificial Intelligence and Law (Association for Computing Machinery 2019) <<https://doi.org/10.1145/3322640.3326699>>; Ljubisa Metikos, 'Explaining and Contesting Judicial Profiling Systems', 13 september 2024, Technology and Regulation afl. 188.

²⁵ Zie voor een meer uitgebreide bespreking van dit argument: Ljubisa Metikos, 'Explaining and Contesting Judicial Profiling Systems', 13 september 2024, Technology and Regulation, afl. 188.

Wel kunnen in zeer specifieke omstandigheden bepaalde belangen afgewogen worden tegen de rechten van de betrokkene onder art. 15 AVG. Dit mag er niet toe leiden dat men categoriaal alle informatie onttrekt van de betrokkene.²⁶ Verder moet ook de aard van het belang een rol spelen bij de beoordeling of er een uitzondering gemaakt moet worden op de uitoefening van het inzagerecht of het recht op een uitleg. Ten slotte moet ook meegewogen worden dat er een plicht rust op TIUC onder art. 25 AVG, om technische en organisatorische maatregelen te treffen zodat het uitoefenen van art. 15 AVG mogelijk is.

3. De bescherming van bedrijfsgeheimen

Hieronder wordt ingegaan op de beweringen dat een uittreksel van het Guano systeem een bedrijfsgeheim van TIUC zou zijn en dat inzage in de logbestanden in verband met dhr. Mekić's X account dit bedrijfsgeheim onevenredig zou schenden. Allereerst bespreken wij de Europese Richtlijn Bedrijfsgeheimen²⁷ en de Wbb. We bespreken hoe deze wetten in de jurisprudentie van het HvJEU en in de literatuur worden geïnterpreteerd en toegepast op databanken en overige gegevensverzamelingen. Vervolgens gaan wij in op de stelling van de appellant dat Guano gegevens bedrijfsgeheimen voorstellen die door een inzageverzoek op grond van art. 15 lid 1 AVG geschonden zouden kunnen worden.

3.1. Wettelijke definitie bedrijfsgeheim

Het Wbb van 17 oktober 2018 implementeert in Nederland de Richtlijn Bedrijfsgeheimen. De definitie van een "bedrijfsgeheim" in art. 1 Wbb is identiek aan de definitie in art. 2, lid 1, van de Richtlijn Bedrijfsgeheimen:

Informatie die aan de volgende voorwaarden voldoet:

- a. Zij is geheim in die zin dat zij, in haar geheel dan wel in de juiste samenstelling en ordening van haar bestanddelen, niet algemeen bekend is bij of gemakkelijk toegankelijk is voor degenen binnen de kringen die zich gewoonlijk bezighouden met dergelijke informatie;*
- b. Zij bezit handelswaarde omdat zij geheim is; en*
- c. Zij is door degene die daar rechtmatig over beschikt, onderworpen aan redelijke maatregelen, gezien de omstandigheden, om deze geheim te houden.*

²⁶ Zie: Overweging 63 AVG; Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:796 en ECLI:NL:GHAMS:2023:793, 4 april 2024, respectievelijk r.o. 3.39 en 3.27. Zie ook: Ljubiša Metikoš, 'Leg het me nog één keer uit: het recht op een uitleg na Uber en Ola' (annotatie bij Hof Amsterdam 4 april 2023), P&I, afl. 3, p. 114-116

²⁷ Richtlijn 2016/943/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende de bescherming van niet-openbaar gemaakte knowhow en bedrijfsinformatie (bedrijfsgeheimen) tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken daarvan (PbEU 2016, L157).

Er is alleen sprake van een bedrijfsgeheim als per geval aan alle drie voorwaarden van de definitie voldaan is. Het is daarom belangrijk dat binnen de reikwijdte van het Wbb de voorwaarden aan een bedrijfsgeheim stapsgewijs toegepast worden.

3.2. Onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken van bedrijfsgeheimen

De EU Richtlijn Bescherming Bedrijfsgeheimen beschermt uitdrukkelijk tegen “het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken van bedrijfsgeheimen”.²⁸ In zijn arrest in zaak C-927/19 bespreekt het HvJEU de reikwijdte van de bescherming van de Richtlijn Bedrijfsgeheimen:

*Gelet op het onderwerp ervan, zoals bepaald in art. 1, lid 1, gelezen in samenhang met overweging 4 ervan, heeft richtlijn 2016/943 uitsluitend betrekking op het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken van bedrijfsgeheimen.*²⁹

Art. 4 leden 2 tot en met 4 van deze richtlijn bevatten een gedetailleerde lijst van handelingen ter verkrijging van een bedrijfsgeheim die, zonder de toestemming van diens houder, als onrechtmatig worden beschouwd.

Volgens art. 3 lid 2 van de Richtlijn Bedrijfsgeheimen en art. 3 lid 1 Wbb wordt het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim als rechtmatig beschouwd voor zover dit verkrijgen, gebruiken of openbaar maken onder het Unie- of nationale recht vereist of toegestaan is. Overweging 18 van de Richtlijn Bedrijfsgeheimen geeft hierop een nadere toelichting:

Voorts zou het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van bedrijfsgeheimen, indien van rechtswege voorgeschreven of toegestaan, als rechtmatig moeten worden aangemerkt.

Dientengevolge kunnen art. 15 leden 1 en 3 van de AVG een zodanige wettelijke grondslag voor de rechtmatige toegang tot een bedrijfsgeheim bieden, voortkomend uit een door het Hof voorziene belangenafweging waarin de nationale rechter een evenwicht moet vinden tussen enerzijds de volledige uitoefening van het recht van inzage en anderzijds de rechten en vrijheden van anderen.³⁰

²⁸ Art. 1(1) van Richtlijn 2016/943/EU en art. 1 Wbb.

²⁹ *Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras UAB*, HvJEU, ECLI:EU:C:2021:700, C-927/19, 7 september 2021, r.o. 97.

³⁰ Zie: *F.F. v. Österreichische Datenschutzbehörde, CRIF*, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:369, C-487/21, 4 mei 2023, r.o. 44; *Dun & Bradstreet*, HvJEU, ECLI:EU:C:2025:117, C-203/22, 27 februari 2025, r.o. 75; *SCHUFA*, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:957, C-634/21, r.o. 74-75.

3.3. Jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie

Aangezien de Richtlijn Bedrijfsgeheimen pas sinds 2018 in de EU-lidstaten geïmplementeerd moet worden, is er nog weinig jurisprudentie van het HvJEU over deze richtlijn en de daarin gebruikte definities.³¹

Relevant voor deze zaak is het arrest van het Hof van 27 februari 2025 in de zaak *Dun & Bradstreet*. Daarin wijst het Hof erop dat voor een aantasting van de rechten en vrijheden van anderen “een bedrijfsgeheim in de zin van art. 2, punt 1, van richtlijn 2016/943” aanwezig moet zijn.³² Voor de gang van zaken bij de nationale rechter stelt het Hof een volgorde:

Wat betreft de vraag hoe het in art. 15, lid 1, onder h), AVG neergelegde recht van inzage zo kan worden uitgeoefend dat de rechten en vrijheden van anderen worden geëerbiedigd, zij eraan herinnerd dat een nationale rechter volgens de rechtspraak van het Hof van oordeel kan zijn dat persoonsgegevens van de partijen of van derden aan hem moeten worden meegedeeld om met volledige kennis van zaken en met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel de betrokken belangen te kunnen afwegen. Deze beoordeling kan er in voorkomend geval toe leiden dat de rechter toestemming verleent om de hem aldus meegedeelde persoonsgegevens geheel of gedeeltelijk aan de wederpartij te verstrekken, [...].³³

De geïmpliceerde volgorde moet dus zo zijn dat de nationale rechter in een eerste stap, en met volledige kennis van de informatie die als bedrijfsgeheim zouden kunnen gelden, de juridische definitie daarvan toepast. Alleen als de nationale rechter er ook van overtuigd is dat deze informatie inderdaad als een bedrijfsgeheim in de zin van art. 2, punt 1, van richtlijn 2016/943 te kwalificeren is, moet vervolgens een belangenafweging uitgevoerd worden waarbij de omvang van dat recht op inzage per geval moet worden vastgesteld.

De conclusie van de Advocaat-Generaal Richard de la Tour gaat er overigens vanuit dat informatie over een algoritme niet noodzakelijkerwijs als bedrijfsgeheim geldt. Zijn conclusie in de zaak *Dun & Bradstreet* betreft het begrip „nuttige informatie over de onderliggende logica” van geautomatiseerde besluitvorming in de zin van art. 15, lid 1, sub h), AVG. Hierin deelt hij ook zijn opvatting over de reikwijdte van een bedrijfsgeheim:

[D]e Uniewetgever [heeft] reeds grotendeels het evenwicht [...] verzekerd tussen het transparantievereiste dat aan deze bepaling ten grondslag ligt en de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen, waaronder de bescherming van bedrijfsgeheimen. Aangezien genoemd begrip zich volgens

³¹ European Union Intellectual Property Office, *Trade Secrets Litigation Trends in the EU*. (Publications Office 2023) 10 <<https://data.europa.eu/doi/10.2814/565721>>.

³² *Dun & Bradstreet*, HvJEU, ECLI:EU:C:2025:117, C-203/22, 27 februari 2025, r.o. 75; SCHUFA, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:957, C-634/21, r.o. 74.

³³ Ibid, r.o. 73.

Het inzagerecht ex art. 15 AVG en het beroep op gerechtvaardigde belangen,
met name de bescherming van bedrijfsgeheimen en platformbeveiligingssystemen

*mij niet mag uitstrekken tot informatie van technische aard, zoals een algoritme, die een betrokkene niet kan begrijpen zonder over een specifieke deskundigheid te beschikken, zou het door die bepaling gewaarborgde recht van inzage er in de meeste gevallen namelijk niet toe leiden dat inbreuk wordt gemaakt op bedrijfsgeheimen waarop de verwerkingsverantwoordelijke zich rechtmatig kan beroepen.*³⁴

Zodoende gaat Advocaat-General Richard de la Tour in zijn conclusie kennelijk ervan uit dat een gerechtvaardigd beroep op een bescherming als bedrijfsgeheim alleen met betrekking tot het technische algoritme gedaan kan worden. Anders ligt het met verslaglegging, beschrijving en uitleg over de werking van het algoritme waardoor een doorgifte aan een betrokkene in principe geen inbreuk op het door het technische algoritme verwezenlijkte bedrijfsgeheim wordt gemaakt.

De praktijk laat desalniettemin zien dat bedrijfsgeheimen vaak worden ingeroepen door verwerkingsverantwoordelijken als beperking van art. 15 AVG. Tegelijkertijd worden bedrijfsgeheimen zelden geaccepteerd door rechtbanken en gerechtshoven in de verschillende EU lidstaten als geldige beperkingsgrond voor inzage- en uitlegverzoeken ex art. 15 AVG.³⁵

3.4. Overzicht over de academische literatuur m.b.t. bedrijfsgeheimen

Hieronder volgt een kort literatuuroverzicht over de Richtlijn Bedrijfsgeheimen met betrekking tot bedrijfsinterne gegevensverzamelingen. Ten eerste kan “informatie” als bedrijfsgeheim worden aangemerkt “*in haar geheel dan wel in de juiste samenstelling en ordening van haar bestanddelen*” (art. 2, lid 1, sub a), Richtlijn Bedrijfsgeheim). De definitie van “bedrijfsgeheim” is dan ook flexibel en kan “*betrekking hebben op knowhow, bedrijfsinformatie en technologische informatie*” (overweging 14) en “*technologische kennis tot handelsgegevens zoals informatie over klanten en leveranciers, bedrijfsplannen, en marktonderzoek en marktstrategieën*” (overweging 2).³⁶ Overweging 14 van de Richtlijn stelt dat alledaagse informatie in ieder geval niet onder de definitie van een bedrijfsgeheim valt.

Daarbij is het belangrijk om enerzijds de informatie (gegevens op semantisch niveau) te onderscheiden van anderzijds de lettertekens en onderliggende gegevens (gegevens op

³⁴ Conclusie Advocaat-Generaal J. Richard de la Tour, 12 september 2024, *Dun & Bradstreet*, HvJEU, ECLI:EU:C:2024:745, C-203/22, r.o. 80. Zie ook: Ljubiša Metikoš, ‘Dun & Bradstreet: A Pyrrhic Victory for the Contestation of AI under the GDPR’, *The Law, Ethics & Policy of AI Blog*, KU Leuven, 25 maart 2025, <<https://www.law.kuleuven.be/ai-summer-school/blogpost/Blogposts/dun-bradstreet-a-pyrrhic-victory-for-the-contestation-of-ai-under-the-gdpr>>.

³⁵ Ljubiša Metikoš en Jef Ausloos, ‘The Right to an Explanation in Practice: Insights from Case Law for the GDPR and the AI Act’ 2025, *Law, Innovation and Technology* afl. 1, p. 24-26 en de aldaar aangehaalde jurisprudentie.

³⁶ Tanya Aplin and others, ‘The Role of EU Trade Secrets Law in the Data Economy: An Empirical Analysis’ (2023) 54 *IIC International Review of Intellectual Property and Competition Law* p. 826, p. 840.

syntactisch niveau).³⁷ Bij de Richtlijn Bedrijfsgeheimen (en bijgevolg het Wbb) ligt de focus van de bescherming op “informatie” in het semantische zin en dus de betekenis van de symbolen.³⁸ Informatie op syntactisch niveau, d.w.z. de lettertekens en onderliggende gegevens, zijn niet beschermd.³⁹

Ten tweede moet de informatie “geheim” zijn. Dit betekent dat deze informatie dus “*niet algemeen bekend is bij of gemakkelijk toegankelijk is voor degenen binnen de kringen die zich gewoonlijk bezighouden met dergelijke informatie*” (art. 2, lid 1, sub a), Richtlijn Bedrijfsgeheim). Het is belangrijk om te vermelden dat dit geen absolute geheimhouding vereist is; relatieve geheimhouding voldoet.⁴⁰ Dit betekent dat informatie die als bedrijfsgeheim wordt beschouwd, ook gedeeld mag worden onder voorbehoud van geheimhouding.⁴¹ Volgens empirisch onderzoek van rechtszaken in de EU-lidstaten is de meest gebruikte verdediging dat er in feite geen bedrijfsgeheim bestaat, omdat de informatie algemeen bekend is.⁴²

Ten derde moet de informatie handelswaarde bezitten omdat zij geheim is.⁴³ Zelfs als de informatie geheim is, moet de handelswaarde causaal verband houden met de geheimhouding, in tegenstelling tot het afstellen op het nut van de gegevens.⁴⁴ Daaraan verandert ook overweging 14 bij de richtlijn niets waar het vereiste causale verband tussen handelswaarde en geheimhouding niet heel duidelijk naar voren komt. Bijvoorbeeld heeft een interne databank met unieke gegevens (zogenaamde *first party data*) die voor training van een kunstmatige intelligentie model geschikt is, tot op zekere hoogte ook handelswaarde omdat

³⁷ Josef Drexler, ‘Data access and control in the era of connected devices’, rapport voor BEUC, 2018, p.92. <https://www.beuc.eu/publications/beuc-x-2018-121_data_access_and_control_in_the_area_of_connected_devices.pdf>.

³⁸ Tanya Aplin, ‘The Limits of Trade Secret Protection in the EU’, *Research Handbook on Information Law and Governance* (Edward Elgar Publishing 2021) <<https://doi.org/10.4337/9781788119924.00018>> Ana Nordberg, ‘Trade Secrets, Big Data and Artificial Intelligence Innovation: A Legal Oxymoron?’, *The Harmonization and Protection of Trade Secrets in the EU* (Edward Elgar Publishing 2020) p. 201 <<https://doi.org/10.4337/9781788973342.00016>>

³⁹ Sommige auteurs trekken de praktische relevantie van het onderscheid tussen semantiek en syntaxis in twijfel. Zie bijv: Gintarė Surblytė-Namavičienė, ‘Trade Secret Protection for Data’, *Competition and Regulation in the Data Economy* (Edward Elgar Publishing 2020) <<https://china.elgaronline.com/monochap/9781788116640.00006.xml>> accessed 9 October 2025.>.

⁴⁰ Ibid, p. 73; Tanya Aplin, ‘The Limits of Trade Secret Protection in the EU’, *Research Handbook on Information Law and Governance* (Edward Elgar Publishing 2021) <<https://doi.org/10.4337/9781788119924.00018>>.

⁴¹ Zie ook art. 1 lid 1(c) Wbb: ‘*de informatie is door de persoon die rechtmatig daarover beschikt onderworpen aan redelijke maatregelen, gezien de omstandigheden, om deze geheim te houden*’.

⁴² Sharon K Sandeen and Tanya Aplin, ‘Trade Secrecy, Factual Secrecy and the Hype Surrounding AI’, *Research Handbook on Intellectual Property and Artificial Intelligence* (Edward Elgar Publishing 2022) 454 <<https://doi.org/10.4337/9781800881907.00032>> accessed 22 October 2024.

⁴³ Tanya Aplin et al., ‘The Role of EU Trade Secrets Law in the Data Economy: An Empirical Analysis’ (2023) 54 IIC International Review of Intellectual Property and Competition Law, p. 841. Ana Nordberg, ‘Trade Secrets, Big Data and Artificial Intelligence Innovation: A Legal Oxymoron?’, *The Harmonization and Protection of Trade Secrets in the EU* (Edward Elgar Publishing 2020) p. 201.

⁴⁴ Tanya Aplin et al., ‘The Role of EU Trade Secrets Law in the Data Economy: An Empirical Analysis’ (2023) 54 IIC International Review of Intellectual Property and Competition Law, p. 843.

het geheim is.⁴⁵ Daarentegen zou een andere interne gegevensverzameling die geen zelfstandig commercieel nut heeft, ook geen handelswaarde bezitten, ook al is het geheim.

Ten slotte moet de persoon die rechtmatig beschikt over deze informatie, bepaalde redelijke maatregelen nemen om deze geheim te houden. Ook hier speelt de relatieve mate van geheimhouding een rol en ligt de nadruk op de redelijke maatregelen ter geheimhouding.⁴⁶

In de literatuur wordt erop gewezen dat een beroep op een handelsgeheim doorgaans niet kritisch wordt onderzocht, vooral door toezichthouders.⁴⁷ In plaats daarvan bestaat de neiging om aan te nemen dat er sprake is van een bedrijfsgeheim en deze vervolgens gelijk te stellen aan de gerechtvaardigde bescherming van bedrijfsgeheimen.⁴⁸ Toch moet in eerste instantie voldaan worden aan de definitie van een bedrijfsgeheim in de zin van art. 1 Wbb voordat men toekomt aan het uitvoeren van een belangenafweging.

3.5. Het is onwaarschijnlijk dat een Guano uitdraai als bedrijfsgeheim kwalificeert

In het onderhavige hoger beroep geeft TIUC aan dat de aantekeningen in het zogenaamde Guano systeem gegevens bevatten waaruit de werking van de contentmoderatiesystemen, spamfilters en adverteerdersinstellingen van X kan worden afgeleid.⁴⁹ Wij beweren dat er door het inzagerecht van dhr. Mekić ten aanzien van een uittreksel uit het Guano system geen bedrijfsgeheimen in de zin van art. 1 Wbb van TIUC worden geschonden.

3.5.1. Wat over interne systemen van TIUC met betrekking tot gebruikersgegevens bekend is

Gelet op de uitspraken van de Rechtsbank Amsterdam en het Gerechtshof Amsterdam in de onderhavige zaak is het duidelijk geworden dat TIUC (ten minste) twee interne systemen gebruikt waarbinnen persoonsgegevens van haar gebruikers worden verwerkt.

Het eerste systeem “X Data Archive” verzamelt informatie over de handelingen van de gebruiker van het account.⁵⁰

“In het X Data Archive zou informatie staan over alle posts van de gebruiker, zijn accountgegevens, de aan hem getoonde advertenties, informatie die wordt afgeleid om een profiel over de gebruiker te creëren en informatie over

⁴⁵ Gintarė Surblytė-Namavičienė, ‘Trade Secret Protection for Data’, *Competition and Regulation in the Data Economy* (Edward Elgar Publishing 2020) <<https://china.elgaronline.com/monochap/9781788116640.00006.xml>> accessed 9 October 2025.>, p. 58.

⁴⁶ Gebruikelijk zijn een geheimhoudingsovereenkomsten of een andere verplichting tot het niet openbaar maken van het bedrijfsgeheim.

⁴⁷ Sharon K Sandeen and Tanya Aplin, ‘Trade Secrecy, Factual Secrecy and the Hype Surrounding AI’, *Research Handbook on Intellectual Property and Artificial Intelligence* (Edward Elgar Publishing 2022), p. 445 <<https://doi.org/10.4337/9781800881907.00032>>.

⁴⁸ *ibid.*

⁴⁹ Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2025:2667, 7 oktober 2025, r.o. 3.3.

⁵⁰ Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2025:1943, 26 maart 2025, r.o. 4.20.

*accounts die de gebruiker heeft geblokkeerd, berichten die hij van anderen heeft ontvangen, tweets die de gebruiker liket en meer. De informatie in het X Data Archive lijkt te zien op handelingen van de gebruiker van het account, ...*⁵¹

Het andere systeem dat onder “Guano” valt is “een chronologisch overzicht [...] van alle acties die op een account zijn genomen”.⁵² Uit de grieven die in hoger beroep zijn aangevoerd blijkt dat de aantekeningen in het Guano systeem een verband leggen tussen de acties van TIUCs contentmoderatiesystemen, spamfilters en adverteerdersinstellingen.⁵³ Het Guano systeem protocollert dus de (geautomatiseerde) verwerking van persoonsgegevens over de gebruiker met datums en notities m.b.t. de acties die TIUC heeft genomen.⁵⁴

3.5.2. Geen inzage gevraagd in algoritmes of softwaresystemen van TIUC

Ten eerste is het recht op inzage met betrekking tot de persoonsgegevens van dhr. Mekić beperkt tot een uittreksel van de Guano gegevens die betrekking hebben op zijn persoon. Het betreft dus niet een toegang tot de contentmoderatiesystemen, de spamfilters of de adverteerdersinstellingen van TIUC (daargelaten of deze systemen als bedrijfsgeheim in de zin van art. 1 Wbb beschouwd kunnen worden). Het lijkt daarmee onwaarschijnlijk dat een uittreksel met betrekking tot een enkele gebruiker van het Guano systeem genoeg informatie bevat om de werking van de desbetreffende contentmoderatiesystemen te achterhalen (deze conclusie wordt ook in hoofdstuk 4 nader toegelicht).

Zo heeft de Rechtsbank Amsterdam in de onderhavige procedure al geredeneerd dat:

“Op geen enkel punt in deze procedure heeft [verzoeker] gevraagd om bijvoorbeeld het algoritme op basis waarvan zijn post nader onderzocht is en daarop heeft [verzoeker] ook geen recht in het kader van zijn inzageverzoek.”

Dat komt ook overeen met hetgeen onder 4.3. al is uiteengezet over het verschil tussen de toegang tot het technische algoritme enerzijds en de overige informatie anderzijds, zoals door Advocaat-General Richard de la Tour in zijn conclusie in de zaak *Dun & Bradstreet* al is besproken.

Ditzelfde argument van de Advocaat-Generaal is dan ook in de Oostenrijkse jurisprudentie m.b.t. art. 15 AVG vastgelegd en overgenomen naar aanleiding van het arrest *Dun &*

⁵¹ Ibid.

⁵² Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2025:1943, 26 maart 2025, r.o. 4.36.

⁵³ Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2025:2667, 7 oktober 2025, r.o. 3.3.

⁵⁴ Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2025:1943, 26 maart 2025, r.o. 4.20; Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2025:2667, 7 oktober 2025, r.o. 3.19.

Het inzagerecht ex art. 15 AVG en het beroep op gerechtvaardigde belangen,
met name de bescherming van bedrijfsgeheimen en platformbeveiligingssystemen

Bradstreet.⁵⁵ Ook het gerechtshof Amsterdam heeft in de *Uber* zaken gesteld, o.a. verwijzend naar de richtsnoeren van de EDPB, dat indien het algoritme als zodanig niet wordt verstrekt, de belangen van de verwerkingsverantwoordelijke m.b.t. haar bedrijfsgeheimen voldoende gewaarborgd blijven.⁵⁶

Er moet verder ook een onderscheid worden gemaakt tussen de contentmoderatiesystemen, de spamfilters en het interne Guano systeem waarbinnen onder andere acties van deze andere geautomatiseerde systemen worden vastgelegd. Onder 3.5.5. wordt nader besproken of een beknopte verslaglegging van de werking van zulke geautomatiseerde systemen met betrekking tot een gebruikersaccount ook als bedrijfsgeheim bescherming verdient.

3.5.3. Bepaalde informatie over de werking van het contentmoderatiesysteem dient reeds op basis van andere wetgeving bekend te zijn

Veel informatie in het Guano systeem kan niet als bedrijfsgeheim gelden omdat het ook op grond van andere EU-wetgeving, met name de Digitaledienstenverordening (beter bekend als de ‘Digital Services Act’, hierna ‘DSA’) gepubliceerd dient te worden.⁵⁷ X (voorheen Twitter) is door de Europese Commissie aangewezen als zeer groot online platform en dient als zodanig te voldoen aan de daarbij komende verplichtingen, alsook ook de verplichtingen voor online platforms en voor hostingdiensten.⁵⁸

Wat betreft inhoudsmoderatie, dienen hostingdiensten in hun dienstvoorwaarden informatie te publiceren over:

*“eventuele beperkingen die zij aan het gebruik van hun dienst opleggen met betrekking tot door de afnemers van de dienst verstrekte informatie. Die informatie omvat gegevens over eventuele beleidsmaatregelen, procedures, maatregelen en instrumenten die worden ingezet voor inhoudsmoderatie, met inbegrip van algoritmische besluitvorming en menselijke controle, alsook de procedurevoorschriften van hun interne klachtenafhandelingsysteem”.*⁵⁹

⁵⁵ Verwaltungsgerichtshof, ECLI:AT:VWGH:2025:RO2020040010.J00, 20 augustus 2025, r.o. 35. Zie: ‘Ausgehend von diesem Umfang der notwendigen Erläuterungen der Art und Weise der automatisierten Verarbeitung der personenbezogenen Daten der Mitbeteiligten ist jedoch nicht ersichtlich, dass damit zwingend das von der revisionswerbenden Partei geltend gemachte Geschäftsgeheimnis betreffend die allgemeine Berechnungsmethode („Scoreformel“) offengelegt wird.’

⁵⁶ Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:796, ECLI:NL:GHAMS:2023:793, 4 april 2024, respectievelijk r.o. 3.41 en 3.28. Zie ook: Ljubiša Metikoš, ‘Leg het me nog één keer uit: het recht op een uitleg na Uber en Ola’ (annotatie bij Hof Amsterdam 4 april 2023), P&I, af. 3, p. 114-116.

⁵⁷ Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (digitaledienstenverordening) (Voor de EER relevante tekst), PE/30/2022/REV/1.

⁵⁸ X is op 25 april 2023 in het kader van de digitaledienstenverordening van de EU aangewezen als zeer groot onlineplatform (VLOP), nadat het platform had verklaard 112 miljoen maandelijks actieve gebruikers te hebben in de EU, zoals gerapporteerd aan de Commissie op 17 februari 2023. Voor een actueel overzicht van aangewezen diensten, zie <<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>>.

⁵⁹ Art. 14 DSA.

Bovendien moeten platforms krachtens art. 17 DSA hun beslissingen om beperkingen op te leggen aan gebruikersaccounts of hun posts in individuele gevallen motiveren.⁶⁰ Deze verplichting geldt niet alleen voor het schorsen of beëindigen van accounts, maar ook voor zichtbaarheidsbeperkingen.⁶¹ De motivering dient onder meer de aard van de maatregel, de aard van de overtreding (contractueel dan wel wettelijk), en de toepassing van geautomatiseerde besluitvorming te noemen.⁶² Tevens wordt een geanonimiseerde kopie van de motivering, krachtens art. 22(4) DSA, gepubliceerd in een daartoe bestemde databank beheerd door de Europese Commissie. Aldus zou veel informatie in Guano reeds kenbaar moeten zijn gemaakt, ofwel via publicatie in de dienstvoorwaarden, dan wel via een gerichte motivering. Welk beleid X hanteert om beperkingen op te leggen, en hoe dit tegenover gebruikers wordt gehandhaafd, dient op grond van de DSA niet geheim te zijn, maar transparant en voorzienbaar. Voor deze informatie kan een beroep op bedrijfsgeheimen dus niet slagen.

Dat bepaalde informatie uit Guano ook op grond van art. 17 DSA verstrekt dient te worden, doet overigens niet af aan het belang van betrokkene bij dit inzageverzoek. De Rechtbank Amsterdam heeft vastgesteld dat X haar verplichtingen onder art. 17 DSA niet volledig heeft nageleefd jegens dhr. Mekić.⁶³ Juist omdat naleving van art. 17 DSA moeilijk te controleren kan zijn, vervult het inzagerecht een belangrijke complementaire rol.

Wat betreft advertenties, dienen platforms zoals X krachtens art. 26 DSA bij alle reclame “*de belangrijkste parameters die worden gebruikt om te bepalen aan welke afnemer de reclame wordt getoond*” te vermelden. Bovendien dienen platformadvertisenties krachtens art. 39 DSA ook in openbare registers gepubliceerd te worden, onder vermelding

“of de reclame specifiek bedoeld was om te worden getoond aan een of meer bepaalde groepen afnemers van de dienst en zo ja, de belangrijke parameters die daartoe zijn gebruikt, waaronder in voorkomend geval de belangrijkste parameters die werden gebruikt om een of meer van die bepaalde groepen uit te sluiten”.

X heeft kritiek geuit over de huidige implementatie van deze bepalingen. De naleving van art. 39 DSA (en, naar ons oordeel, art. 15 AVG) is laks gebleken.⁶⁴ De Europese Commissie heeft op 18 december 2023 dan ook onderzoek ingesteld naar de DSA-naleving van X, onder meer voor een mogelijke overtreding van art. 39 DSA.⁶⁵ Of X inderdaad gehoor geeft aan haar publicatieplichten onder de DSA, is in dezen minder bepalend dan het feit dat deze plichten wettelijk gelden, en aldus voor deze informatie geen beroep op bedrijfsgeheimen vrijstaat.

⁶⁰ Art. 17 DSA.

⁶¹ Art. 17 lid 1 DSA.

⁶² Art. 17 lid 3 DSA.

⁶³ Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2024:3980, 5 juli 2024, r.o. 19.

⁶⁴ Onderzoekers van de Mozilla Foundation beschreven het register van X bijvoorbeeld als een ‘*disappointment*’, concluderende dat het onder meer ‘*gaps in targeting parameters*’ bevatte. Zie <<https://www.mozillafoundation.org/en/research/library/full-disclosure-stress-testing-tech-platforms-ad-repositories/>>.

⁶⁵ Europese Commissie, “Commissie start formele procedure tegen X op grond van wet inzake digitale diensten”, Publicatie 18 December 2023, <<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-opens-formal-proceedings-against-x-under-digital-services-act>>.

Hierbij geldt bovendien dat advertentieregisters onder de DSA aanzienlijk *meer* dienen te ontsluiten over de advertentievoorkeuren van specifieke X-adverteerders dan uit Guano gegevens van dhr. Mekić kan worden afgeleid. Guano gegevens vermelden slechts de classificatie van het gebruikersprofiel in termen van voorkeuren (zoals 'politieke inhoud') en niet welke consequenties deze hebben voor bepaalde adverteerders. In die zin biedt inzage in Guano gegevens geen betekenisvolle toevoeging aan hetgeen al op basis van andere wetsbepalingen openbaar behoort te zijn over de advertentievoorkeuren van X-adverteerders.

3.5.4 Het Guano uittreksel bezit geen handelswaarde omdat het geheim is

Vervolgens rijst de vraag of een gebruiker-specifiek uittreksel uit het Guano systeem überhaupt als bedrijfsgeheim kan gelden. In de literatuur wordt erop gewezen dat niet alle verzamelde informatie die door de verzamelaars geheim en vertrouwelijk wordt gehouden ook als bedrijfsgeheim zijn beschermd.⁶⁶ Ook het feit dat een persoon of bedrijf tijd, moeite en kosten heeft gedaan om informatie te creëren of te verzamelen en deze geheim te houden, betekent nog niet dat de informatie een bedrijfsgeheim is.⁶⁷ Gelet op overweging 16 beoogt de Richtlijn Bedrijfsgeheimen namelijk niet om exclusieve rechten op knowhow of informatie te verlenen. Daarvoor spreekt ook het feit dat, zoals hierboven uitgelegd, alleen semantische informatie beschermingswaardig zijn en een verzameling van syntactisch gegevens buiten beschouwing valt.

De datum en tijd van diverse acties is een voorbeeld van gegevens die geen bescherming onder de Wbb genieten. Overweging 14 van de Richtlijn Bedrijfsgeheimen stelt dat alledaagse informatie in ieder geval niet onder de definitie van een bedrijfsgeheim valt.

Ook lijkt het onwaarschijnlijk dat het uittreksel van het Guano systeem met betrekking tot een specifieke gebruiker handelswaarde bezit omdat op zichzelf gezien individuele gegevens niet bruikbaar of betekenisvol zijn. Zoals we al eerder hebben gesteld, moet er een causaal verband bestaan tussen de geheimhouding van de desbetreffende informatie en diens handelswaarde. De centrale functie van het Guano systeem is de verslaglegging in de vorm van een beknopt overzicht welke acties er op bepaalde tijdstippen m.b.t. een individueel gebruikersaccount genomen zijn. Voor geen ander bedrijf zou een uitdraai van het Guano systeem enkele concurrentievoordeel opleveren. Geen andere organisatie zou met een op een gebruikersaccount beperkte uittreksel van het Guano systeem een daadwerkelijke handelswaarde verbinden.

De grief van TIUC dat uit de Guano gegevens de werking van de contentmoderatiesystemen, spamfilters en adverteerdersinstellingen van X kan worden afgeleid is misleidend. Zoals in het volgende hoofdstuk nader wordt onderbouwd, lijkt het onmogelijk om op de basis van een

⁶⁶ Sharon K Sandeen and Tanya Aplin, 'Trade Secrecy, Factual Secrecy and the Hype Surrounding AI', *Research Handbook on Intellectual Property and Artificial Intelligence* (Edward Elgar Publishing 2022) <<https://doi.org/10.4337/9781800881907.00032>>.

⁶⁷ Ibid, p. 452.

Guano uitdraai de werking van de contentmoderatiesystemen en de spamfilters filters in het detail te achterhalen. Anders gezegd zou het op de basis van deze Guano uittreksel niet mogelijk zijn dat anderen de contentmoderatiesystemen en de spamfilters filters gemakkelijk na kunnen maken of een concurrentievoordeel voor zich kunnen realiseren. Concluderend is er geen commerciële waarde in de uitdraai uit het Guano systeem zelf gebleken omdat het geheim is.

3.5.3. Het Guano uittreksel laat zien dat het begrip “kinderporno” tot een geautomatiseerde reactie van de contentmoderatiesystemen leidt

Voor zover het om het feit gaat dat het woord “kinderporno” een actie van het contentmoderatiesysteem, de spamfilters of de adverteerdersinstellingen provoceert, dan is dit in principe niet verassend, maar juist “algemeen bekend [...] bij of gemakkelijk toegankelijk [...] voor degenen binnen de kringen die zich gewoonlijk bezighouden met dergelijke informatie.”

Over de onderhavige rechtsstrijd is het volgende bekend:

[verzoeker] heeft een account bij Twitter. Op 11 oktober 2023 heeft Twitter een tijdelijke beperking opgelegd op het account van [verzoeker] vanwege een door [verzoeker] geplaatst bericht, waarin het woord ‘kinderporno’ voorkomt. Dat bericht luidt als volgt:

“De chats van honderden miljoenen mensen worden straks gescand om een relatief klein aantal misdadigers op te sporen, hoe erg ook.” [adres chat 1]
 Veel kritiek op Europese plannen tegen kinderporno: ‘Niet proportioneel’ [website 1]”

Het bericht van [verzoeker] linkt naar een artikel van NOS. Het automatisch detectiesysteem van Twitter signaleerde het bericht als mogelijk in strijd met het beleid van Twitter ter bestrijding van kindermisbruik en daarom is een beperking opgelegd op het account van [verzoeker]. De beperking hield in dat zijn account en geplaatste berichten tijdelijk niet in zoekopdrachten verschenen.⁶⁸

Op TIUCs webpagina staat een Nederlandse versie van haar beleid over kinderveiligheid gepubliceerd.⁶⁹ TIUC publiceert op zijn eigen Safety account of X geregeld informatie over haar inspanningen tegen de seksuele exploitatie van kinderen op haar platform. Bijvoorbeeld op 18 juni 2025 is er een uitgebreid bericht geplaatst over haar strijd tegen

⁶⁸ Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2024:4019, 4 juli 2024, r.o. 2.1.

⁶⁹ Zie <https://help.x.com/nl/rules-and-policies/child-safety>.

Het inzagerecht ex art. 15 AVG en het beroep op gerechtvaardigde belangen,
met name de bescherming van bedrijfsgeheimen en platformbeveiligingssystemen

seksueel misbruik van kinderen op haar platform.⁷⁰ Het feit dat sociale mediabedrijven maatregelen nemen tegen inhoud van gebruikers welke seksuele misbruik van kinderen verspreiden of promoten is dus algemeen bekend.

3.6. Tussenconclusie

Een mogelijke botsing tussen het recht op inzage ex art. 15 lid 1 en 3 AVG en een vermeend bedrijfsgeheim kan worden voorkomen door een zorgvuldige toepassing van de definitie van bedrijfsgeheim in art. 1 lid 1 Wbb. Zonder inzicht in de gegevens te kunnen nemen is er op basis van een beschouwing van buitenaf geen indicatie dat een uittreksel van het Guano-systeem daadwerkelijk bedrijfsgeheimen van TIUC in de zin van art. 1 lid 1 Wbb zou openbaren. Gegevens m.b.t. de datum en tijd van bepaalde handelingen zijn op zichzelf geen beschermde gegevens; notities over (geautomatiseerde) acties van de contentmoderatiesystemen of spamfilters van TIUC hebben geen handelswaarde omdat ze geheim zijn; advertentievoorkeuren moeten op grond van de DSA sowieso gepubliceerd worden; en dat de contentmoderatiesystemen van TIUC op het begrip “kinderporno” scherp staan is algemeen bekend.

Alleen voor het geval dat het Gerechtshof bepaalde informatie in het uittreksel alsnog als bedrijfsgeheim in de zin van art. 1 lid 1 Wbb kwalificeert geven wij de volgende overwegingen mee. Gezien de Wbb uitvoering geeft aan de Richtlijn Bedrijfsgeheimen voorziet overweging 35 expliciet een recht op inzage op grond van het gegevensbeschermingsrecht. Er staat hier een duidelijke verwijzing naar Richtlijn 95/46/EG, de voorganger van de AVG:

Deze richtlijn mag dus geen afbreuk doen aan de rechten en verplichtingen die zijn vastgesteld in Richtlijn 95/46/EG, in het bijzonder de rechten van degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt op toegang tot die persoonsgegevens en op rectificatie, uitwissing of afscherming van onjuiste of onvolledige gegevens noch, in voorkomend geval, aan de verplichting om gevoelige gegevens overeenkomstig artikel 8, lid 5, van Richtlijn 95/46/EG te verwerken.

In de academische literatuur wordt beargumenteerd dat volgens een positiefrechtelijke uitlegmethode het inzagerecht op grond van art. 15 lid 1 en 3 van de AVG gewaarborgd moet blijven ook indien er sprake is van een bedrijfsgeheim in de zin van art. 1 lid 1 Wbb.⁷¹ Zoals wij eerder hebben gesteld in deze opinie, zijn logs ook als persoonsgegevens van dhr. Mekić aan te merken, gezien deze in het Guano systeem verslag leggen over geautomatiseerde acties

⁷⁰ Zie het X Safety account op X, zie <<https://x.com/Safety/status/1935440256867909931>>; Zie ook X Safety Blog, “An update on our work to tackle Child Sexual Exploitation on X”, 31 januari 2024, zie <https://blog.x.com/en_us/topics/company/2023/an-update-on-our-work-to-tackle-child-sexual-exploitation-on-x>.

⁷¹ Gianclaudio Malgieri, ‘Trade Secrets v Personal Data : A Possible Solution for Balancing Rights’ (2016) International Data Privacy Law, afl. 6, p. 102.

die in verband staan met zijn gebruikersgedrag. Het inzagerecht onder art. 15 lid 1 en 3 AVG is dus ook van toepassing op interne gegevensverzamelingen.⁷²

4. Misbruik door kwaadwillenden

Tijdens de zitting van 22 september 2025 stelde TIUC zich op het standpunt dat het verlenen van inzage in Guano gegevens aan dhr. Mekić onwenselijk zou zijn, omdat dit misbruik door kwaadwillenden mogelijk zou maken. Relevant hierbij zijn de uitzonderingsgronden in art. 41 lid 1 sub d en i UAVG, die het inzagerecht buiten toepassing kunnen laten als dat noodzakelijk en evenredig is voor de voorkoming van strafbare feiten, of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Voor deze beoordeling kan het Gerechtshof, zoals hierboven besproken, kennisnemen van de bewuste gegevens. Reeds bekende informatie biedt echter al ruime grond om te twijfelen aan het door TIUC geschetste schrikbeeld. Hieronder lichten wij toe waarom wij verwachten dat inzage door dhr. Mekić niet wezenlijk zal bijdragen aan het risico op misbruik door kwaadwillenden, en dat weigering op deze gronden noodzakelijk noch evenredig is.

4.1 Guano dient slechts (zeer) beperkt tot handhaving van het strafrecht

Allereerst moet duidelijk zijn dat het Guano systeem meerdere functies verricht die níet gericht zijn op de detectie van strafbare feiten. Bij de handhaving van platformregels ('moderatie') wordt in sommige gevallen aan het strafrecht getoetst, maar in de overgrote meerderheid van gevallen slechts aan de contractuele platformregels. De cijfers van X zelf bevestigen dit: in hun meest recente DSA-rapport geeft X aan dat zij in Nederland in de periode van oktober 2024 tot 31 maart 2025 in totaal 1.506 moderatiehandelingen namen op grond van (de verdenking van) een wettelijke overtreding, en maar liefst 4.532.028 op grond van hun eigen dienstvoorwaarden: met andere woorden, voor iedere maatregel op grond van de wet, meer dan 3000 op grond van de dienstvoorwaarden.⁷³ Een meerderheid hiervan (4.415.694) valt in de categorie 'Platform Manipulation and Spam'. Het beroep op art. 41 lid 1 sub d is dus slechts in uitzonderlijke gevallen relevant voor Guano gegevens. Voor het overige is slechts een beroep op art. 41 lid 1 sub i (de bescherming van rechten en vrijheden van anderen) denkbaar.

⁷² Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF GmbH, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:369, 4 mei 2023 r.o. 45; Pankki, HvJEU, ECLI:EU:C:2023:501, C-579/21, 22 juni 2023.

⁷³ X, "DSA Transparency Report", april 2025. <<https://transparency.x.com/dsa-transparency-report-2025-april.html>>. Bovengenoemde getallen zijn respectievelijk een optelsom van de cijfers voor Nederland voor alle maatregelen op grond van "Basis of law", en een optelsom voor maatregelen op grond van dienstvoorwaarden ("Terms of Service and/or X's Rules or Policies"). Alleen gevallen waar maatregelen zijn opgelegd worden geteld (zoals 'country withheld content' en 'content removed globally following illegal content notice'); gevallen met 'no violation found' en 'offer of help' worden aldus niet meegeteld. Een grote meerderheid van de maatregelen op grond van Dienstvoorwaarden (4415694/4532028) valt in de categorie "Own initiative – automated means – Platform Manipulation and Spam". De Dienstvoorwaarden van X bevatten ook categorieën die raken aan door het strafrecht gereguleerde praktijken (bijvoorbeeld: 'unsafe or illegal products', of 'protection of minors') maar deze lijken breder te zijn geformuleerd dan relevante strafbare feiten.

4.2 Guano gegevens bieden voor kwaadwillenden geen direct inzicht in moderatielogica, slechts in diens resultaten

Guano gegevens registreren, zoals eerder benoemd, slechts de *resultaten* van moderatieprocessen registreren, zoals het type signalering en het type maatregel, en niet de achterliggende algoritmes of logica. De inzichten die hieruit kunnen voortvloeien voor eventuele omzeiling zijn daarom beperkt. Hiermee onderscheidt deze casus zich ook van de *Bunq*-zaak, waarin de betrokkene een diepgaandere inzage vroeg, onder meer in “alle persoonsgegevens” die betrekking hadden op “informatie die over [verzoeker] is verwerkt als onderdeel van het besluitvormingsproces rondom de blokkade en de opheffing daarvan”, alsook “betekenisvolle inzage in de logica van de verwerking” bij geautomatiseerde besluitvorming.⁷⁴ Naar mate meer details over het besluitvormingsproces worden opgevraagd, neemt het risico op eventuele omzeiling in beginsel toe, en is een zorgvuldigere analyse van mogelijke systeemkwetsbaarheden op zijn plaats. Maar in beginsel bieden loggegevens juist geen inzicht in eventuele kwetsbaarheden in de toegepaste detectielogica.

4.3 Het is onwaarschijnlijk dat de gegevens van dhr. Mekić bruikbaar zijn voor het reconstrueren van moderatielogica

Voor zover Guano geen direct inzicht biedt in detectielogica, stelde TIUC ter zitting ook dat kwaadwillenden de detectielogica zouden kunnen *reconstrueren*. Een kwaadwillende zou bijvoorbeeld Guano gegevens kunnen combineren met de inhoud van posts of accounts, en zo pogen af te leiden welke trefwoorden mogelijk door het systeem zijn gedetecteerd. Net als TIUC erkennen wij dat sommige kwaadwillenden tot grote inspanningen bereid zijn om hun moderatiesystemen te omzeilen.⁷⁵ Wij betwisten echter dat het inzagerecht hier een betekenisvol verschil in zou maken, zowel in het geval van dhr. Mekić als in toekomstige gevallen op basis van precedentwerking.

Wat betreft het geval van dhr. Mekić is het aannemelijk dat zijn Guano gegevens geen noemenswaardige nieuwe inzichten zullen bieden voor kwaadwillenden. Voor zover bekend is bij betrokkene slechts van één keer (foutief) een overtreding van de platformregels vastgesteld, op basis van een legitieme post waarin het woord ‘kinderporno’ werd gebruikt. Dat deze term door X wordt gemonitord, is allesbehalve verrassend; de kwaadwillende leert hier niets dat zij niet al op basis van openbare informatie en gezond verstand hadden kunnen voorspellen (zie ook 3.5.3 hierboven). Opmerkelijk aan het geval van betrokkene is slechts dat het platform blijkbaar geen adequate waarborgen hanteerde om legitieme inhoud zoals die van dhr. Mekić uit te zonderen van dit beleid. Voor de overige Guano gegevens van dhr. Mekić geldt hetzelfde; er is geen reden om aan te nemen dat deze een betekenisvol inzicht voor kwaadwillen zouden opleveren.

⁷⁴ Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:14477, 9 september 2024.

⁷⁵ Caitlin Petre, Brooke Erin Duffy en Emily Hund, “*Gaming the system*”: *Platform paternalism and the politics of algorithmic visibility*. *Social Media+ Society*, 5(4), 4 november 2019, <<https://doi.org/10.1177/2056305119879995>>.

4.4 De precedentwerking voor toekomstige inzageverzoeken in Guano levert ook beperkte risico's op voor de omzeiling van moderatiesystemen

TIUC waarschuwt ook voor de risico's van precedentwerking, waarbij kwaadwillenden niet uit de gegevens van dhr. Mekić zouden putten maar juist uit hun eigen, daaropvolgende inzageverzoeken. Ook dit risico is beperkt, zoals hieronder toegelicht, ten eerste omdat TIUC inzageverzoeken van kwaadwillenden onder omstandigheden kan weigeren; ten tweede omdat inzage in Guano, ook voor de profielen van kwaadwillenden, niet noodzakelijkerwijs betekenisvolle inzichten oplevert, mede omdat het reconstrueren van moderatiesystemen uitdagend is vanwege de vaak complexe en veranderlijke detectielogica; en ten derde omdat veel van de relevante informatie uit Guano ook uit andere bronnen kan worden bemachtigd.

Ten eerste is TIUC niet gehouden om ieder inzageverzoek in te willigen; de noodzakelijkheid en evenredigheid onder art. 40 UAVG dienen per geval beoordeeld te worden. Mocht een Guano log bijvoorbeeld wél gegevens bevatten met betrekking tot de verdenking van een strafbaar feit, of stelselmatige overtreding van beleidsregels, dan zou dit – met inachtneming van alle omstandigheden van het geval – al sneller een gedeeltelijke weigering kunnen rechtvaardigen. Ook dient TIUC als verantwoordelijke de identiteit van de betrokkene te controleren, hetgeen een remmende en afschrikkende werking kan hebben op misbruik door kwaadwillenden. Hoewel de verantwoordelijke geen onnodige drempels mag opwerpen, is hij volgens art. 12 lid 6 AVG gerechtigd, "wanneer hij redenen heeft om te twijfelen aan de identiteit van de natuurlijke persoon die het verzoek indient als bedoeld in de artikelen 15 tot en met 21, om aanvullende informatie vragen die nodig is ter bevestiging van de identiteit van de betrokkene." Dit terwijl kwaadwillenden in de regel juist anonieme en pseudonieme gebruikersprofielen gebruiken. Het valt daarom te verwachten dat veel kwaadwillenden noch in staat noch bereid zullen zijn om zich tegenover het platform te identificeren.

Ten tweede, al zouden kwaadwillenden erin slagen om in sommige gevallen inzage te verkrijgen, dan is het alsnog niet aannemelijk dat zij hieruit betekenisvolle inzichten over moderatiesystemen zouden kunnen afleiden. Het 'reconstrueren' van moderatiesystemen vergt vaak grootschalige, verfijnde, en herhaaldelijke analyse, omdat hun detectielogica vaak complex en veranderlijk zijn. Veel hedendaagse moderatiemethoden zijn immers veel gelaagder dan een eenvoudig trefwoordensysteem; bijvoorbeeld wanneer menselijke beoordelingen worden gebruikt, of machine-learning, hash-matching en/of sentiment-analysis algoritmes.⁷⁶ Voor zulke systemen is reconstructie dan onmogelijk, of slechts mogelijk op basis van zeer grootschalige en verfijnde analyse. Bovendien zijn moderatiesystemen veranderlijk; detectiemethoden evolueren constant, waardoor gegevens van slechts enkele maanden terug al snel kunnen verouderen. Dus zelfs waar het inzagerecht voor Guano een *theoretische* informatiewaarde kan hebben voor reconstructie door kwaadwillenden, is de bruikbaarheid in de praktijk vermoedelijk gering.

⁷⁶ Robert Gorwa, Reuben Binns en Christian Katzenbach., "Algorithmic content moderation: Technical and political challenges in the automation of platform governance" (2020) *Big Data & Society*, 7(1).

Ten derde is het zo dat kwaadwillenden ook zonder het inzagerecht al over veel alternatieve middelen beschikken om op vergelijkbare wijze moderatielogica te reconstrueren. Voor veel moderatiesancties kunnen gebruikers eenvoudigweg controleren of hun inhoud gemodereerd wordt, bijvoorbeeld als de inhoud verwijderd wordt, hun account wordt geblokkeerd wordt, of, zoals in het geval van dhr. Mekić, hun profiel niet langer in zoekfuncties vindbaar is.⁷⁷ Ten tweede hebben gebruikers, zoals besproken in Hoofdstuk 3, ook al op basis van de DSA recht op veel van dezelfde informatie die in Guano wordt vermeld; krachten art. 17 DSA dienen aanbieders van platforms zoals X opgelegde beperkingen aan de betrokken afnemers te melden en motiveren, onder vermelding van (o.a.) de aard van de beperking, de relevante rechtsgrond, de feiten en omstandigheden die in aanmerking zijn genomen, en of er al dan niet geautomatiseerde besluitvorming is toegepast. Allicht kent art. 17 DSA ook uitzonderingsgronden om misbruik door kwaadwillenden te voorkomen (te weten voor “misleidende grootschalige commerciële inhoud” en voor acties naar aanleiding van bevelen tegen illegale inhoud van nationale gerechtelijke of administratieve autoriteiten ex art. 9 DSA) maar deze uitzonderingen zijn evident niet van toepassing op het geval van dhr. Mekić. De afweging van de EU-wetgever in art 17 DSA is dus juist *aanmerkelijk enger* opgesteld dan de geheimhouding die TIUC nu zou willen invoeren onder art. 15 AVG. Zo bezien is het nog minder aannemelijk dat weigering op grond van misbruik door kwaadwillenden noodzakelijk of evenredig is.

4.5 Tussenconclusie

Gelet op het voorgaande valt er veel af te dingen aan zorgen over het mogelijk misbruik van Guano gegevens door kwaadwillenden. Ten eerste draagt het Guano systeem hoofdzakelijk bij aan de handhaving van het private beleid van TIUC, en is de rol van het nationale (straf)recht marginaal. Ten tweede is nog niet gebleken dat de Guanogegevens van dhr. Mekić relevante informatie bevatten voor kwaadwillenden (als zij deze überhaupt zouden weten te bemachtigen). Er is juist alle reden tot twijfel, aangezien dhr. Mekić niet van relevante overtredingen wordt beschuldigd en bovenal omdat Guano in beginsel alleen de uitslag van een moderatiebeoordeling deelt en niet de onderliggende logica. Ook toekomstige verzoeken van kwaadwillenden leveren een gering risico op, omdat veel van de relevante informatie ook langs andere wegen beschikbaar is; omdat moderatielogica's doorgaans complex en veranderlijk zijn; en omdat verzoeken van kwaadwillenden naar de omstandigheden van het geval ook kunnen worden geweigerd en ontmoedigd. De kans dat kwaadwillenden op zodanige schaal het inzagerecht zouden kunnen misbruiken om betekenisvolle inzichten in moderatielogica te bemachtigen, lijkt hierdoor niet noemenswaardig.

Uiteraard kunnen wij zonder inzage in de bewuste gegevens niet definitief stellen dat ieder denkbaar risico op misbruik ontbreekt. Hoe dan ook, mocht het Gerechtshof op basis van

⁷⁷ Paddy Leerssen, "An end to shadow banning? Transparency rights in the Digital Services Act between content moderation and curation" (2023), *Computer Law & Security Review*, 48.

(beperkte) kennisname toch een (theoretisch) risico voor de belangen van derden vaststellen, dan zou dit alleen een weigering van inzage rechtvaardigen als dit risico ook *evenredig* zou zijn aan het (wettelijke en fundamenteelrechtelijke) belang van dhr. Mekić bij inzage. Gelet op het bovenstaande is er alle reden tot twijfel aan de eventuele schaal en ernst van misbruik in dezen, en daarom aan de weigering van inzage door TIUC.

5. Conclusie

Zoals wij hebben gesteld in de inleiding, speelt het inzagerecht uit de AVG een cruciale grondrechtelijke en maatschappelijke rol. Zonder het inzagerecht kunnen Unieburgers niet controleren hoe hun persoonsgegevens verwerkt worden en of hun rechten worden geschonden door verwerkingsverantwoordelijken. Het inzagerecht is daarmee onmisbaar voor de bescherming van het recht op een effectief rechtsmiddel ex art. 47 Handvest en art. 13 EVRM.

In deze opinie hebben wij allereerst de contouren van het inzagerecht en het recht op een uitleg neergelegd. Wij concludeerden, op basis van de academische literatuur, de rechtspraak van het HvJEU en de richtsnoeren van het EDPB, dat dhr. Mekić een recht op inzage heeft in zijn persoonsgegevens in het Guano systeem. Dit omvat niet enkel de gegevens die door hem zelf zijn aangedragen, maar ook de vastlegging van (algoritmische) beoordelingen over zijn account en posts en de daaraan gerelateerde logbestanden.

In zéér specifieke gevallen kunnen verwerkingsverantwoordelijken een gedeeltelijke, maar niet een volledige, inzage belemmeren. Er rust echter een inspanningsverplichting op de verwerkingsverantwoordelijken onder art. 25 AVG om deze belemmeringen zo goed als mogelijk te voorkomen, om zodoende de uitoefening van het inzagerecht mogelijk te maken.

Nog fundamenteeler speelt echter de vraag hoe gegrond de door TIUC aangehaalde zorgen zijn. Er zijn allereerst geen indicatie dat het verschaffen van een uittreksel van het Guano-systeem daadwerkelijk bedrijfsgeheimen van TIUC in de zin van art. 1 Wbb zal openbaren. We concluderen dat loggegevens m.b.t. de datum en tijd geen bedrijfsgeheimen kunnen vormen. Verder hebben bepaalde handelingen en notities over (geautomatiseerde) acties van de contentmoderatiesystemen of spamfilters van TIUC geen handelswaarde en zijn ze daarmee niet aan te merken als bedrijfsgeheimen.

Gelet op de jurisprudentie die wij hebben besproken in sectie 3.3 en 3.5.2., is het zo dat een enkele beschrijving van een geautomatiseerd systeem doorgaans geen schending van bedrijfsgeheimen kan opleveren. Slechts het onthullen van technische informatie, zoals het onderliggende algoritme, zal doorgaans er toe leiden dat een belangenafweging plaats moet vinden. Verder moeten advertentieplaatsingsvoorkeuren op grond van de DSA in ieder geval

geopenbaard worden. En ten slotte is het ook algemeen bekend dat het benoemen van het begrip “kinderporno” opgemerkt zal worden door de contentmoderatiesystemen van TIUC.

Verder is het niet aannemelijk dat dit inzageverzoek misbruik door kwaadwillenden mogelijk zal maken. De door dhr. Mekić aangevraagd persoonsgegevens bieden slechts inzicht in de resultaten van het Guanosysteem én nadrukkelijk niet de onderliggende moderatielogica. Het is daarom onwaarschijnlijk dat misbruik of omzeiling van het contentmoderatiesysteem überhaupt kan plaatsvinden op basis van de aangevraagde persoonsgegevens. De enkele onthulling dat het woord ‘kinderporno’ het contentmoderatiesysteem op scherp stelt is allesbehalve verassend; de kwaadwillende leert hier niets dat zij niet al op basis van gezond verstand en algemene kennis had kunnen voorspellen (zie ook 3.5.3 hierboven). De zorgen voor een precedentwerking zijn daarbij ook ongegrond gezien veel van de relevante informatie ook langs andere wegen beschikbaar is; veel moderatielogica's zeer complex en veranderlijk zijn; en verzoeken van kwaadwillenden naar de omstandigheden van het geval ook kunnen worden geweigerd en ontmoedigd.

Wij zien daarom geen enkele belemmering voor het volledig en onverminderd verstrekken van de door dhr. Mekić aangevraagde informatie in het Guano systeem.

Afsluitend willen wij nogmaals benadrukken dat een betrokkene zijn inzagerecht volgens overweging 63 AVG ‘eenvoudig’ moet kunnen uitoefenen. Gezien het feit dat deze opinie inmiddels 27 bladzijden omvat en dhr. Mekić al geruime tijd moet procederen voor de uitoefening van zijn inzagerecht, maken wij ons grote zorgen voor het recht op een effectief rechtsmiddel van Unieburgers. Het inzagerecht is een van de belangrijkste controlemiddelen die betrokkenen hebben t.a.v. verwerkingsverantwoordelijken. Daarbij is het ook een van de weinige pressiemiddelen die Unieburgers hebben om de macht van grote platformen in te perken en om naleving van het recht te waarborgen.

Alledaagse Unieburgers, die doorgaans niet in staat zijn om zichzelf te vertegenwoordigen zoals dhr. Mekić dat heeft gedaan in deze zaak, verdienen óók een sterk en onverminderd recht van inzage in hun persoonsgegevens. Deze zaak treft daarom ook vele andere Unieburgers, wiens toegang tot het recht, recht op een effectief rechtsmiddel en bescherming van hun persoonsgegevens, afhangt van de manier waarop het Gerechtshof Amsterdam het recht van inzage in deze zaak zal interpreteren.